

אל תאמר דברים שאינן פהוגן, אלא כל דבריה בנחת ובמשקל. מאי טעמא. מפני כי שגגה היא. ותייב על זה קרבן שגגה.

ועוד, שעל זה, למה יקצף האלהים על קולך. מפני שהקול יוליה אותו עוף השמים, ומעמיד אותו לפני הקדוש ברוך הוא.

וחבר את מעשה ידיך - על חטא הפשר. מה הטעם? מפני שכל אדם שיש לו ברית קדש, אין יכולים אותם השולטים בגיהנם להכניסו שם, ובלבד שישמר אותו. ואם לא שמר אותו, מעבירים ממנו, ומשחיתים ומחבלים אותו, שזהו מעשה ידיו של אדם. ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם, ואין להם על מה שישמכו. עכשו בני, תהיה זהיר בכבוד חברך יותר מגופך.

פתח רבי יהושע ואמר, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שטה אפרחיה את מזבחותיה ה' צבאות מלפי ואלהי. גם צפור - שם שנינו, עשה הקדוש ברוך הוא בארץ אתרים ומקומות קדושים יותר עליונים משאר מקומות הישוב. וחבר כמו יצירת האדם. שהקדוש ברוך הוא בחר אותו הנרע ומנפץ אותו, כמו זה שמברר ומנפץ חטים, תבן לחוד וקש לחוד, עד שמברר את החטים על מקומם.

כך נטל הקדוש ברוך הוא שלג מתחת פסא כבודו, ואותו השלג מתחמם בכמה גונים, והטיל אותו בתוך המים של האשה. מכאן שאשה לא מתעברת עד שתשפך מים, ויבאותם המים מטיל הזכר שלג, זהו הנרע שהוא מחבר יחד, יותר מאותו של האשה, כמו שהשלג כנגד המים.

תאמר דברים שאינן פהוגן, אלא כל דבריה בנחת ובמשקל. מאי טעמא. מפני כי שגגה היא. ותייב על זה קרבן שגגה.

ועוד. שעל זה, למה יקצף האלהים על קולך. מפני שהקול יוליה אותו עוף השמים, ומעמיד אותו לפני הקדוש ברוך הוא (דף עה ע"א).

וחבר את מעשה ידיך, על חטא הפשר. מאי טעמא. מפני שכל אדם שיש לו ברית קדש, אין יכולים אותם השולטים בגיהנם להכניסו שם. ובלבד שישמור אותו. ואם לא שמר אותו, מעבירים ממנו, ומשחיתים ומחבלים אותו. שזהו מעשה ידיו של אדם. ואחר כך מכניסים אותו בגיהנם, ואין להם על מה שישמכו. השתא ברי, הוי זהיר בכבוד חברך יותר מגופך.

פתח רבי יהושע ואמר, (תהלים פד ד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שטה אפרחיה את מזבחותיה ה' צבאות מלפי ואלהי. גם צפור, תמן תנינן, עבד קודשא בריך הוא בארעא, אתריין ודוכתיין קדישין, עילאין יתיר משאר דוכתי ישובא.

ובלא פגוונא דיצירה דבר נש. דקודשא בריך הוא בריר ההוא זרעא, ומנפציה, פהאי דמבריר ומנפץ חטין, תבנא לחוד, וקש לחוד, עד דבריר חטין על דוכתייהו.

כך נטל קודשא בריך הוא תלגא מתחות פורסי יקריה, ויהוא תלגא מתחממא בכמה גוונין, ואטיל לה בגו מייא דאיתתא. מהכא, דאתתא לא מתעברא עד דתושיד מייא, ובאינון מייין אטיל דכורא תלגא, דא הוא זרעא דאיהו מחובר פחדא, יתיר מההוא דאתתא, פגוונא דתלגא לקביל מייא.

לְאָחַר שֶׁהֵטִיל אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְתוֹךְ הַמַּיִם, בְּרַר אוֹתוֹ וְנִפְץ
אוֹתוֹ, וְעָשָׂה בְּהַתְחַלָּה טָבוֹר,
שֶׁהיא נִקְדָּה אַחַת מֵתוֹךְ הַבְּחִירָה
שֶׁל הַשְּׁלֵג, וְאוֹתוֹ טָבוֹר הוּא
נִקְדָּה שֶׁל צִיּוֹן.

וּמִשָּׁם הִתְפַּשְׁטוּ אַרְבַּעַת חוּטִים
לְאַרְבַּעַת צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם -
מִזְרָח וּמַעֲרָב צְפוֹן וְדָרוֹם. מֵאוֹתוֹ
הַחוּט שֶׁנִּמְשָׁךְ מִצַּד הַמִּזְרָח,
מִמֶּנּוּ נַעֲשֶׂה גּוֹף. מֵתַחִיל בַּמִּזְרָח,
וּמִסִּים בַּמַּעֲרָב. הַגּוֹף הוּא אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. נִרְשָׁם בְּאוֹתֵי אֲדֻנָּי.
אֲדוֹן וְרַבּוֹן כָּל הָעוֹלָם.

מֵאוֹתוֹ הַחוּט שֶׁנִּמְשָׁךְ מִצַּד
הַדָּרוֹם, שֶׁהוּא הַבְּרוּר שֶׁל כָּל
הַשְּׁלֵג וְתִקְפוֹ, מִמֶּנּוּ נַעֲשֶׂתָה זְרוּעַ
יָמִין, וְהוּא בְּחִירַת הָעֵנֶג. וְזֶה גֵן
עֵדֶן שֶׁנִּכְנַס בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן,
וְהוּא לְעֵנֶג הַנְּשָׁמוֹת, וְזֶה טְמִיר
וְגַנּוּז, הַיָּמִין שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

מֵאוֹתוֹ הַחוּט שֶׁנִּמְשָׁךְ מִצַּד
הַצְּפוֹן, מִמֶּנּוּ נַעֲשִׂית וּנְבָרַת
זְרוּעַ שְׂמָאל. וְזֶה הַגִּיהֶנֶם. מֵאוֹתָהּ
פְּסֻלַת שֶׁל הַשְּׁלֵג. וְהוּא לְעֵנֶשׁ שֶׁל
הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל הָרָשָׁעִים.

הָרִאשׁ נִתְתַקֵּן בְּשָׂמִים. וְהִזָּה
הָעוֹלָם בְּלִי רֹאשׁ, עַד שֶׁנִּבְנְהָה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ. כְּשֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הוּקַם
בְּרֹאשׁ.

הַפֶּה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁהִתְתַקֵּן
בְּרֹאשׁ, סִינִי. וְהוּא רֹשֵׁם אֶת הַפֶּה
הַזֶּה תוֹךְ הַמַּיִם, מֵהַבְּרוּר שֶׁל
הַשְּׁלֵג. הַיִּרְכִּים וְכָל שְׂאֵר
הָאֵיבָרִים, בְּכָל שְׂאֵר הָאֶרֶץ.

וּכְשֶׁם שֶׁלְאַשָּׁה יֵשׁ צִירִים וְחֻבְלִים
בְּשַׁעַת הַלְדָּה, כֵּן כְּשֶׁבִקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא הָאֶרֶץ לְאוֹר
הָעוֹלָם, הֵיוּ הַמַּיִם עוֹלִים
וְיוֹרְדִים, יַעֲלוּ הָרִים יִרְדוּ בְּקַעוֹת.
מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?

עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הוֹצִיא מִן הַקְּרָקַע רַעְמִים וְזוּעוֹת, וְנָסוּ הַמַּיִם.

לְבָתֵר דְּאֵטִיל לִיהָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹ מַיָּא,
בְּרִיר לִיהָ וְנַפִּיץ לִיהָ, וְעַבַד בְּקִדְמִיתָא
טִיבּוֹרָא, דְּאִיהוּ נִקְוֵדָה חָדָא מִגּוֹ בְּרִירו
דְּתַלְגָּא, וְהִהוּא טִיבּוֹרָא, אִיהוּ נִקְוֵדָא דְּצִיּוֹן.

וּמֵתַמָּן אֲתַפְשְׁטוּ אַרְבַּע חוּטִין, לְאַרְבַּע סְטָרִין
דְּעֵלְמָא, מִזְרַח וּמַעֲרָב צְפוֹן וְדָרוֹם.
מֵהִהוּא חוּטָא דְּאֲתַמְשָׁךְ מִסְטָרָא דְּמִזְרַח,
אֲתַעְבִּיד מִנִּיהָ גּוֹפָא. שְׂאֲרֵי בְּמִזְרַח, וְסִיִּים
בְּמַעֲרָב. גּוֹפָא אִיהוּ אֶרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. אֲתַרְשִׁים
בְּאֲתוּוֹי אֲדֻנָּי. אֲדוֹן וְרַבּוֹן כָּל עֵלְמָא.

מֵהִהוּא חוּטָא דְּאֲתַמְשָׁךְ מִסְטָרָא דְּדָרוֹם,
דְּאִיהוּ בְּרִירו דְּכָל תַּלְגָּא וְתוּקְפִיהָ,
אֲתַעְבִּיד מִנִּיהָ דְּרוּעָא יְמִינָא, וְאִיהוּ בְּרִירו
דְּעֵינּוּגָא. וְדָא גֵן עֵדֶן, דְּעָאֵל בִּיהָ אָדָם
הָרִאשׁוֹן, וְאִיהוּ לְעֵינּוּגָא דְּנִשְׁמָתִין, וְדָא טְמִיר
וְגַנּוּז, יְמִינָא דְּכָל עֵלְמָא.

מֵהִהוּא חוּטָא דְּאֲתַמְשָׁךְ מִסְטָרָא דְּצְפוֹן,
אֲתַעְבִּיד מִנִּיהָ וְאֲתַבְּרִי דְּרוּעָא
שְׂמָאֵלָא. וְדָא גִיהֶנֶם. מֵהִהוּא פְּסוּלַת דְּתַלְגָּא.
וְאִיהוּ לְעוֹנְשָׁא דְּנִשְׁמָתִין דְּחַיִּיבָא.

רִישָׁא אִיהוּ בְּשִׁמְיָא אֲתַתַּקֵּן. וְהוּא עֵלְמָא בְּלָא
רִישָׁא, עַד דְּאֲתַבְּנִי בִּי מִקְדָּשָׁא. כִּד
אִיתְקַם מִשְׁכָּנָא, אִיתְקַם רִישָׁא.

פּוּמָא דְּכָל עֵלְמָא דְּאֲתַתַּקֵּן בְּרִישָׁא, סִינִי. וְהוּא
רִשִׁים הָאִי פּוּמָא גּוֹ מַיָּא, מִבְּרִירו
דְּתַלְגָּא. יִרְכִין וְכָל שְׂאֵר אֵיבָרִים, בְּכָל שְׂאֵר
אֶרְעָא.

וּכְשֶׁם שֶׁהָאֵשָׁה יֵשׁ לָהּ צִירִים וְחֻבְלִים בְּשַׁעַת
הַלְדָּה. כֵּן כְּשֶׁבִקֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהוֹצִיא הָאֶרֶץ לְאוֹר הָעוֹלָם, הֵיוּ הַמַּיִם עוֹלִים
וְיוֹרְדִים, (תְּהִלִּים ק"ח) יַעֲלוּ הָרִים יִרְדוּ בְּקַעוֹת. מֶה
עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שם קד ז) מִן גְּעֵרְתָּךְ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעְמָךְ יִחְפְּזוּן. וְיִצְאָה הָאָרֶץ. וְנִשְׁאַרְהָ נְמוּכָה מְלוּכְלָכֶת, כְּפֹלֵד הַזֶּה, שְׂיוּצָא, נְמוּךְ כַּמֶּת, וּמְלוּכְלָךְ מֵהַלִּידָה.

וּכְשֵׁם שְׂמַפְעָפְעִין אֶת הַיּוֹלֵד עַד שְׂיִתְעוֹרֵר, וְנוֹתְנִים אֵשׁ וְנֵר לְגַבּוֹ, לְחַמְמוֹ, וּמְרָאָה לְהָאִיר. כֶּף עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ, כְּשִׁיִּצְאָה מִתּוֹךְ הַמַּיִם. וְכוּלָא בְּחַד קָרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שם עז ט) קוֹל רַעְמָךְ בְּגִלְגַּל הָאִירוֹ בְּרָקִים תָּבֵל מִיַּד רָגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ.

עַד כָּאֵן נִסְתַּם הַפֶּה, עַד שְׂבָאוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהַפֶּה נִפְתַּח בְּרֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם, וְזֶה סִינֵי שְׁנַתְנָה בּוֹ הַתּוֹרָה, וְשֵׁם נִתְתַּקֵּן הַדְּבִוּר.

וּכְשֶׁנִּבְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ, נִסְתַּם הַפִּתּוּחַ. וְנִפְתַּח הַסְּתוּם. נִסְתַּם הַפֶּה, שְׁלֹא

הָיָה בּוֹ הַדְּבִוּר, (מִשְׁנַסְתַּלַּק מִשָּׁה). הַפֶּךָ מִן הָאָדָם. נִפְתַּח הַטְּבוּר, בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. וּמִשָּׁם אוֹכַל מַה שְּׂאֵמוֹ אוֹכַלֶת, וְשׁוֹתָה מִמֶּה שְּׂאֵמוֹ שׁוֹתָה. וְכָל הָעוֹלָם נִזוֹן מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כֶּף, דְּיוֹכְתִין וְאִתְרִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא, בְּשִׁבְחָא אֵלִין עַל אֵלִין. גַּן עֵדֶן דְּאִיְהוּ דְּרוּעָא יְמִינָא דְכָל עֵלְמָא, אִית בֵּיה דְּיוֹכְתִין וְאִתְרִין, לְשִׁבְחָא אֵלִין עַל אֵלִין, וְתַמָּן הוּא עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וּבְחַד הֵיכְלָא מִיְמִינֵיהּ, אִית אֶתְר טְמִיר וְגַנְיָז מְפוּלָא, וְלִית מֵאן דִּידַע בְּהֵוּא אֶתְר, בַּר חַד צְפוּר, דְּאִתִּי בְּכָל יוֹמָא תְּלַת זְמַנִּין, וּמִצְפָּצְפָא בְּגוֹ אֵילָנֵי דְגַנְתָּא, (וְאָמַר גַּם צְפוּר וְגו').

וּבְהֵוּא צְפוּר יְדַעִין נִשְׁמַתִּין סִימְנֵייהּ, בְּזִימְנָא דְּאוּדָן וּמִשְׁבַּחָן, וּבְזִימְנָא דְּמִשְׁתַּדְּלָן בְּחַכְמָתָא לְמַנְדַּע, וְהֵוּא צְפוּר עָאֵל בְּהֵוּא הֵיכְלָא, וְאִיטְמֵר וְאִגְנִיז וְלֹא יְדִיעַ. וּבְזִמָּן שְׂמִשְׁתַּדְּלוֹת לְדַעַת בְּחַכְמָה. וְאוֹתָהּ הַצְּפוּר

הוֹצִיא מִן הַקְּרָקַע רַעֲמִים וְזוּעוֹת, וְנוּסוּ הַמַּיִם. זֶהוּ שְׂכַתּוּב (תהלים קד) מִן גְּעֵרְתָּךְ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעְמָךְ יִחְפְּזוּן. וְיִצְאָה הָאָרֶץ, וְנִשְׁאַרְהָ נְמוּכָה וּמְלוּכְלָכֶת, כְּפֹלֵד הַזֶּה שְׂיוּצָא נְמוּךְ כַּמֶּת וּמְלוּכְלָךְ מֵהַלִּידָה.

וּכְשֵׁם שְׂמַפְעָפְעִין אֶת הַיּוֹלֵד עַד שְׂיִתְעוֹרֵר, וְנוֹתְנִים אֵשׁ וְנֵר לְגַבּוֹ לְחַמְמוֹ, וּמְרָאָה לְהָאִיר - כֶּף עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָרֶץ, כְּשִׁיִּצְאָה מִתּוֹךְ הַמַּיִם. וְהַכֵּל בְּפִסְיוּק אַחַד. זֶהוּ שְׂכַתּוּב (שם עז) קוֹל רַעְמָךְ בְּגִלְגַּל הָאִירוֹ בְּרָקִים תָּבֵל, מִיַּד - רָגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ. עַד כָּאֵן נִסְתַּם הַפֶּה, עַד שְׂבָאוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהַפֶּה נִפְתַּח בְּרֵאשׁוֹ בְּשָׁמַיִם, וְזֶה סִינֵי שְׁנַתְנָה בּוֹ הַתּוֹרָה, וְשֵׁם נִתְתַּקֵּן הַדְּבִוּר.

וּכְשֶׁנִּבְנְסוּ לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, נִסְתַּם הַפִּתּוּחַ, וְנִפְתַּח הַסְּתוּם. נִסְתַּם הַפֶּה - שְׁלֹא הָיָה בּוֹ הַדְּבִוּר (מִשְׁנַסְתַּלַּק מִשָּׁה). הַפֶּךָ מִן הָאָדָם. נִפְתַּח הַטְּבוּר - בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. וּמִשָּׁם אוֹכַל מַה שְּׂאֵמוֹ אוֹכַלֶת, וְשׁוֹתָה מִמֶּה שְּׂאֵמוֹ שׁוֹתָה. וְכָל הָעוֹלָם נִזוֹן מִתְמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וּמִשּׁוּם כֶּף, מְקוּמוֹת וְאִתְרִים הֵם בְּעוֹלָם, בְּשִׁבְחָא שְׁל אֵלוֹ עַל אֵלוֹ. גַּן הָעֵדֶן, שֶׁהוּא זְרוּעַ הַיְמִין שְׁל כָּל הָעוֹלָם, יֵשׁ בּוֹ מְקוּמוֹת וְאִתְרִים לְשִׁבְחָא אֵלוֹ עַל אֵלוֹ, וְשֵׁם הוּא עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וּבְהֵיכְלָא אַחַד מֵהֶם יֵשׁ מְקוּם טְמִיר וְגַנְיָז מִן הַכֵּל, וְאֵין מִי שְׂמַכִּיר אֶת אוֹתוֹ מְקוּם פְּרִט לְצְפוּר אַחַת, שְׂבָאָה בְּכָל יוֹם שְׁלֵשׁ פְּעָמִים וּמִצְפָּצְפָת בְּתוֹךְ עֵצֵי הַגֵּן (וְאָמַרְתָּ גַם צְפוּר וְגו').

וּבְאוֹתָהּ הַצְּפוּר יוֹדְעוֹת הַנְּשֻׁמוֹת אֶת סִימְנֵיהֶן, בְּזִמָּן שְׂמוּדוֹת וְנִסְמְנָת וְנִגְנָזָת